

Jsou to již dva roky, co jsme si zde představili **SOFTWAREVÝ SAMPLER** Halion3 od firmy Steinberg, určený především pro uživatele sequencerů Nuendo/Cubase. Nyní jsme se konečně dočkali verze čtvrté, jenž výrazně posouvá práci se samplý dopředu. Podaří se Halionu konkurovat jiným softwarovým samplerům, jako je například Kontakt od firmy Native Instruments, jenž je dnes považován za celosvětový standard? Pojďme se na to spolu podívat...

Tam, kde Kontakt získává body v oblasti propracovaných zvukových knihoven, Halion vyhrává v oblasti práce se samplý. Steinberg dobře pochopil situaci, vzdal se pokročilého skriptování, kde by těžko konkuroval Kontaktu a místo toho nabídl uživatelům propracovanou práci se vzorky. (...) Pokud se budeme bavit o celkovém charakteru zvuku, oproti Kontaktu, který mi přijde sušší a chemičtější, z Halionu dýchají měkké teplé barvy. Co se týká samplingu, nově vytvořené zvuky jsou průrazné, s dobrým umístněním ve stereu.

Ondřej Říha

<http://www.vibes.cz/>

Curve 00 Tuning 0

Steinbergu, Steinbergu...

Než se ponoříme do tajů nejnovější verze tohoto sofistikovaného nástroje, dovolte mi malý posun v čase. I přes to, že Halion4 je již od tohoto léta v prodeji, jeho nejnovější upgrade 4.51 je dva týdny starou novinkou, přinášející celou řadu vylepšení, jenž se nám podařilo zapracovat do této recenze. O tom že je nový update zdarma, by dříve mohlo být pochyb. Nyní však musím říct, že přístup Steinbergu směrem k uživatelům se posouvá dopředu a my za to můžeme být jedině rádi. Ale epředblháme. Věděli jste například, že Steinberg již před dvěma lety vytvořil fórum o Halionu4, ve kterém sbíral názory uživatelů, jak by měl nový Halion vypadat? Uživatelé stávajících verzí reagovali téměř okamžitě a tak během několika měsíců získal Steinberg rozsáhlý materiál, kam by se mohl ubírat. Bohužel se i v tomto případě Steinberg ke svým uživatelům choval macešsky. Nová verze v nedohlednu, jen sliby o předpokládaném uvolnění, které se neustále odsouvalo. Mnoho našťvaných uživatelů to odradilo a přešlo ke konkurenci. Dynamicky rozvíjející sampler Kontakt, který budeme tak trochu s Halionem porovnávat, se mezitím stal světovým standardem. A možná to byl impuls, že se ve Steinbergu začalo konečně něco dít.

Zásadní zlom spatřuji v nové verzi Cubase6. Možná jste to nezaznamenali, ale tato verze poprvé reálně reflektovala požadavky uživatelů na fórech. Steinberg přepracoval grafické jádro, které bylo několik let neměnné. Je mi jasné, že musel udělat tento krok s uvědoměním si, že zasáhne do stylu práce mnoha svých uživatelů, ale co bylo překvapivé, na reakce na fórech reagoval v několika týdnech opravným updatem, s čím jsme se dříve nesetkali. Stabilita šestky se výrazně zlepšila. Zmizela přemíra zbytečných kliků. Podpora na fórech se výrazně zlepšila a kvalitu si drží dodnes. Možná to všechno odsunulo projekt Halionu mírně do pozadí.

Steinberg Halion4 - hlavní obrazovka

První vlastností naznačující směr, jakým by se mohl Halion4 dát, byl VST Workstation Halion Sonic, jenž nám předvedl nové grafické prostředí a nové možnosti. Před uvedením Halionu4 stačil NI představit nový balík Komplete8 s Kontaktem 5. Jeho vylepšené skriptování, poskytlo výrobcům zvuků otevřený nástroj, pro tvorbu interaktivních bank. West Africa a RetroMachines jsou velmi zdařilou ukázkou, kam až lze jít. Nástupní pozici Halionu4 to nikterak neulehčilo. Podařilo se Steinbergu Halionem4 uvést na trh konkurenční produkt? K tomu se dostaneme za chvíli. Začneme však několika fakty.

Základní charakteristika

Jádro Halionu4 poskytuje 32 stereo výstupů s podporou šestikanálového prostorového zvuku s neomezeným počtem sběrnic a flexibilním směrováním signálu. K dispozici je více než 1400 zvuků, rozdělených do jednotlivých kategorií o celkové kapacitě 15 GB. Zvuky můžete efektovat 44 studiovými efekty. Novinkou jsou MIDI efekty, mezi kterými najdete i FlexiPhaser, vycházející

z workstationu Yamaha Motif. Dále pak nově přidaná sekce synthesizeru, rozšířené filtry, lepší správa presetů a v neposlední řadě flexibilní nastavení prostředí sampleru. Poslední verze updatu nabízí podporu pro vícejádrové procesory. Podpora 32/64bit je samozřejmostí. K dispozici je standalone verze, VST verze, a to jak pro PC, tak i pro Apple. Vlastníci Pro Tools budou bohužel muset Halion oželeť, podpora AU pro ProTools chybí. Halion4 je postaven na technologii VST 3.5, jenž mimo jiné nabízí funkce VST Expression a Note Expression, umožňující změnu parametrů pro jednotlivé noty v akordu.

Instalace Halionu

Halion4 se dodává na dvou DVD. Instalace proběhla bez jakýchkoliv potíží. Pokud používáte starší verzi Halionu, nainstaluje se vám nová do nového adresáře, cestu pro knihovnu si můžete nadefinovat sami. Pokud upgradujete z verze Halion4 na novou verzi Halion 4.51, může se vám stát, že narazíte na problém při nahrávání zvuků z knihovny.

V tom případě doporučuji stáhnout nejnovější verzi eLicence-ru a po jeho updatu již bude vše vpořádku. Standalone verze vyžaduje nastavení MIDI a audia. V případě VST verze při otevření pluginu jsou automaticky namapovány 4 stereo výstupy. V případě potřeby můžete samozřejmě deaktivovat všech 32 výstupů, případně i jeden 5.1 výstup.

Postav si svůj Halion

Než se dostaneme k tvorbě zvuku, podívejme se na jednu z velkých předností Halionu, a sice na variabilní volně editovatelné prostředí. Možná vám nevyhovuje systém práce v Kontaktu, kde jste odkázáni na systém racku a více vám vyhovuje systém stránkování mezi jednotlivými sekcemi sampleru, tak jak byl použit v Halionu3. A vůbec, co když vám vyhovují oba způsoby? Halion4 s volně definovaným prostředím uspokojí veškeré potřeby na rozložení jednotlivých částí sampleru.

Steinberg Halion4 - výběr modulů

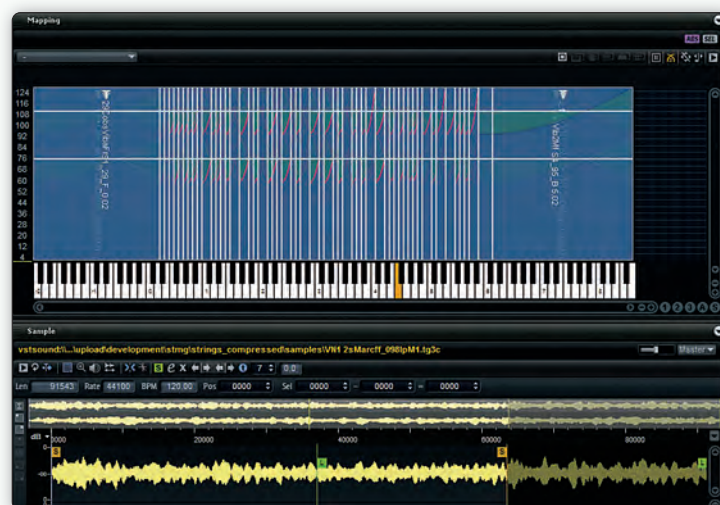
S tímto systémem jste se mohli setkat například u sequenceru Sonar X1. O co vlastně jde? Základní obrazovka je rozdělena do několika sekcí, jejichž umístění můžete libovolně měnit. V první řadě si nastavíte velikost okna Halionu. Velikost jednotlivých sekcí se automaticky upraví. Následně můžete sekce pozavírat, přerozdělit, upravit je jak potřebujete. K dispozici je celkem 18 modulů (Sound, Zone, Mapping, Sample editory, Keyboard, Quick Controls, Trigger Pads, Macro, Mixer, Undo History, MediaBay, Browser, MIDI Modules, MIDI, Options, Slot Rack, Program Table a Tree). Jaké jsou možnosti použití? V první řadě se nabízí umístit Halion na odkládací display, uzpůsobit ho jeho velikosti a mít ho kdykoli na očích. Přizpůsobení obsahu záleží na vás. Vzhledem k možnosti uložení nastavení rozložení modulů si můžete vytvořit náhledy například pro výběr zvuků z knihovny, synthesizerovou sekci, nastavení MIDI v multitimbrálním módu, náhled na mapování a práci se samplami a nebo využít univerzální náhled, který odpovídá vašemu způsobu práce. Díky poslednímu updatu můžete náhled nastavit jako výchozí a využívat ho při spouštění Halionu. Pokud se obsah okna nevejde do vámi nadefinované plochy, pro pohyb využijete posuvníky (reagují i na kolečko myši), nebo tlačítka přepínající se do příslušných částí sampleru. Pro příklad uveďme sekci synthesizeru, ta je poměrně rozsáhlá a vyžaduje scrollování jako v Kontaktu. Tlačítka jednotlivých sekcí, jako jsou obálky nebo filtry, jsou zobrazena v její horní části. Poklepáním na ně se přepnete do příslušné sekce. I Halion4 využívá nový grafický engine. Animace v Halionu jsou plynulé a neruší. Tmavé barvy nenamáhají zrak. Jediné co vás na první pohled zarazí je přemíra tlačítek, ikon a popisů. Díky bublinové nápovědě (pokud jí věnujete poctivě svůj čas) zvládnete jejich funkci brzy. Pro rychlé ovládání můžete použít klávesové zkratky, které si nadefinujete v sekci Options. Proslýchá se, že variabilní prostředí bude integrováno i do Cubase 7. Jestli je to pravda, máme se na co těšit.

Pohled pod pokličku

Základem je program, jenž obsahuje kombinaci vrstev (layers) a zón samplů (sample zones) nebo zón synthesizerů (synth zones). Ty lze routovat do sběrnic (busses), na které lze aplikovat MIDI a FX moduly. Každá vrstva může obsahovat libovolný počet zón, a to buď synthesizerových, a nebo se samplů. Ke každé vrstvě můžete přidat libovolný počet sběrnic, do kterých naroutujete libovolný počet efektů. K tvorbě nového zvuku vám pomůže okno Program Tree. Při tvorbě nového zvuku stačí přetáhnout sampl na klávesnici Halionu. Vytvoří se vrstva se samplem a k němu audio sběrnice, naroutovaná na výstup sequenceru. Nyní můžete například přidat další vrstvu se synthesizerovou zónou nebo i několik sběrnic s efekty. Sběrnice jdou vypínat, a stejně tak i efekty. Změny routování lze provádět pomocí myši (nechybí kopírování jednotlivých částí zvuků) a uložit je včetně nastavení efektů. Oproti Halionu3 je tento systém přehlednější a musím říct, že funguje bezproblémově. Tím však ještě nejsme u konce. Nyní je třeba nadefinovat rozsahy jednotlivých vrstev a zón na klávesnici a nastavit základní parametry zvuku. Pokud chcete používat Halion multitimbrálně k přehrávání více zvuků najednou, využijete multitimbrální režim, umožňující přehrávat až 64 programů na 64 MIDI kanálech. Výhodou je interní mix umožňující míchat zvuky přímo v Halionu. Co se týká práce se samplami, díky Mapping editoru vytvoříte zvuk podle svých představ. Rozsah zón samplů lze nastavovat pomocí klaviatury. Pokud pracujete se smyčkami, oceníte rozšíření z posledního updatu, který nabízí pokročilé funkce time-stretchingu a pitch-shiftingu, vycházející z algoritmu AudioWarp známého ze sequencerů Cubase a Audio.

Steinberg Halion4 - individuální nastavení

Steinberg Halion4 - Mapping & Sample

Steinberg Halion4 - Mixer

Steinberg Halion4 - Sekce synthesizeru

Tak sampler nebo synthesizer?

Konečně jsme se dočkali. Dalším výrazným posunem k lepšímu je možnost použít za zdroj zvuku integrovaný subtraktivní synthesizer nebo část z jeho obvodů. To, co je v Logicu již několik let samozřejmostí, konečně dorazilo k uživatelům produktů Steinberg. Halion4 nabízí tři oscilátory, suboscilátor, ring modulátor, generátor šumu, tři obálky, dvě LFO, sekce filtrů, Step modulátor a matrice pro nastavení modulací. Oscilátory poskytují 16 průběhů, kromě standardních zde najdete i pulsní modulaci PWM, Cross Modulaci a synchronizaci oscilátorů. Filtry Halionu také stojí za zmínku. K dispozici jsou standardní filtry poskytující zdvih 6, 12, nebo 24 dB/oct, nechybí filtry použité v Halionu3. Novinkou je Tube Drive filtr, přidávající teplo a lehkou distorzi, Hard Clip filtr nabízející tranzistorové zkreslení, Bit Reduction filtr pro redukci bitové hloubky, Rate Red filtr a Rate Red KF filtr, přidávající aliasing ke zvuku. Waldorf filtry naštěstí zůstaly v Halionu zachovány. Filtry lze používat v několika zapojeních, a to jako Single, Dual (sériově, paralelně), Morph2, Morph4 a MorphXY pro plynulou změnu mezi jednotlivými filtry. Průběhy filtrů kromě základních LP, HP, BP nabízejí i kombinace dvou průběhů zároveň, na výběr je 14 variací. Sekce filtrů mě mile překvapila, tak velký potenciál jsem nečekal. Kvalita filtrů, pokud zůstaneme v oblasti softwaru, je neuvěřitelná. Pomocí kombinací průběhů a routování dosáhnete zajímavých barev. Sekce filtrů je samozřejmě dostupná i pro samplý. Co se týká ostatních částí synthesizeru, sekce obálek pro změnu zvuku v čase, kromě standardních obálek pro ovládání

hlasitosti, filtru a ladění, nabízí i jednu uživatelsky definovanou obálku. Sekce dvou nízkofrekvenčních zesilovačů LFO poskytuje 8 průběhů s možností posunutí fáze a změny tvaru průběhu pomocí parametru Shape. Pokud chcete docílit cyklických pravidelných změn, oceníte 32krokový Step Modulátor. Celkově mě zvuk synthesizerové části nadchl. Čekal jsem tupý nevýrazný pluginový zvuk, opak je však pravdou. Zvuk je pevný a plný!

Totální integrace

V čem Halion4 získává výhodu oproti konkurenčním samplerům? Je to úplná integrace v Nuendo/Cubase sequecercích. Již není nutné zdoluhavě procházet menu a listovat ve složkách při importování samplu. Halion4 umožňuje přetažení samplu přímo z Arrange okna, z Cubase Library, z Poolu a nebo externě přímo ze složky Windows. Nechybí možnost importovat sliceované REX smyčky nebo je přetahovat přímo z okna Cubase. Kompatibilita s Halion3 je zaručena, stačí jen přenést FXP/FXB zvuk ze složky Windows do okna Halionu a zvuk se přidá do jeho knihovny. HSB banky se musí importovat pomocí menu, stejně jako se programy zintegrují do knihovny Halionu. Co bohužel postrádám je možnost importování Akai CD. Nezbyvá tedy nic jiného, než použít externí konvertor, třeba jako CdXtract. Celkově provázaná integrace Halionu se sequencerem z něho dělá opravdový sampler. Tam, kde Kontakt získává body v oblasti propracovaných zvukových knihoven, Halion vyhrává v oblasti práce se samplý. Steinberg dobře pochopil situaci, vzdal se pokročilého skriptování, kde by těžko konkuroval Kontaktu, a místo toho nabídl uživatelům propracovanou práci se vzorky.

■ **Distributor: Disk Multimedia s.r.o.**

Sokolská 13, 680 01 Boskovice

Tel.: 516-454-769

disk@disk.cz, www.disk.cz

■ **Doporučená cena: 7 990,- Kč**

■ **www.steinberg.net**

Efektová jednotka

Oproti předchozí verzi se množství efektů zvětšilo na 44. Najdete zde vše potřebné. Od modulačních efektů, po reverby, delaye a podobně. Nechybí ani efekty pro zpracování prostorového zvuku, jako třeba Surround Panner. Za zmínku stojí konvoluční reverb REVerence, imitující zvuk prostor pomocí reálně nabitých impulsů. Škoda jen, že nelze použít impulsy vlastní. Výhodou je, že v rámci kompatibility zůstaly zachovány i efekty Halionu3, najdete je v menu pod položkou Legacy. Všechny parametry je možné ovládat kontroly, a tudíž je zahrnout do automatizace sequenceru. Kvalita efektů je opět na vysoké úrovni, tak jak jsme zvyklí z předchozí verze. Efekty znějí dobře ve stereu, reverby mají příjemný prostor, modulační efekty jako phaser, flanger, chorus a podobně, pěkně pracují s fází, jsou živé a cítíte, že se se zvukem něco děje. Kromě efektů na zpracování audia zde najdete i několik MIDI efektů. Nejzajímavějším z nich je FlexiPhaser. Jedná se o inteligentní přehrávač frází a pokročilý arpeggiator. K dispozici je přes 1500 Yamaha FlexPhrases. FlexiPhaser mimo jiné nabízí například možnost změny swingování, hlasitosti a délky trvání not. S FlexiPhaserem si určitě vyhrájete. Je tvůrčí a není zbytečně komplikovaný. Pokud se chystáte pustit do matematických experimentů, užijete

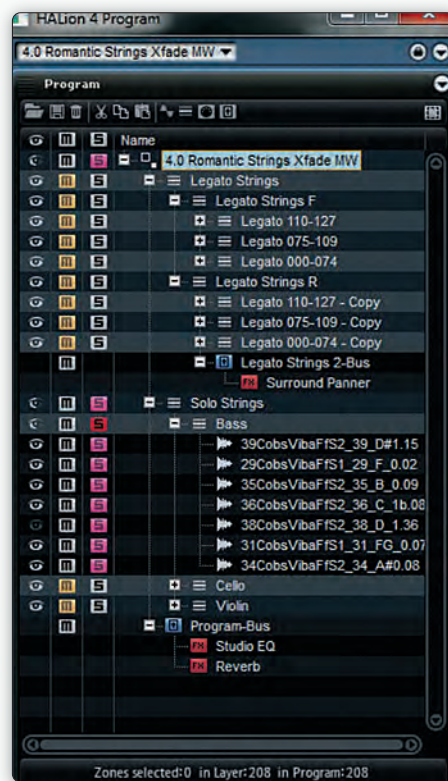
přeprogramovaný MegaTrig, umožňující využít až osm podmínek typu: „Když zmáčku pedál a zahrají notu nad C4 a pohnu modulačním kolečkem tak...“ Nabízí se několik možností pro hraní hry legáta, akordů a podobně. Pro experimentování by se mohl hodit MIDI randomizer, sekce MIDI efektů obsahuje i jednu MIDI obálku a LFO.

Modulace a ovládání

Díky totální integraci jsou téměř všechny parametry Halionu4 přiřaditelné MIDI kontrolům pomocí funkce LEARN CC. Tím pádem je lze zachytit automatizací a dodatečně je editovat. K rychlé změně použijete osm knobů Quick Control. Zvuky z knihovny Halionu jsou pro Quick Control nadefinované. Většinou se jedná o ovládání filtru, obálek a efektové jednotky. Přiřazení je logické a vy tak máte možnost během chvilky zmodulovat zvuk k nepoznání. Ano, s Quick Controlem se pracuje opravdu rychle a efektivně. Namapoval jsem si ho na matici tahových potenciometrů na mém masterkeyboardu, základní úprava zvuku je okamžitá. Pro ovládání jednotlivých funkcí Halionu4 můžete klávesové zkratky, zvuky vyhledávat pomocí filtrů, podle stylu práce přepínat mezi náhledy. Práce s Halionem je opravdu přímočará a efektivní.

A co zvuk?

Jako obvykle si neodpustím větu, že posuzovat zvuk je hodně subjektivní. K dispozici je zvuková banka o velikosti 15 GB s kompletní kolekcí Halionu Sonic. Nabízí se 1600 továrních presetů, rozdělených do kategorií. I když zvuková banka dosahuje 1/3 banky Kontaktu, je pro základní tvorbu použitelná. Obsahuje celou řadu barev od akustických až po elektronické. Svým zaměřením míří

Steinberg Halion4 - Program Tree

spíše do oblasti elektronické taneční hudby, respektive mnoho zvuků je pro elektronickou taneční hudbu dobře použitelných. Pokud se budeme bavit o celkovém charakteru zvuku, oproti Kontaktu, který mi přijde sušší a chemičtější, dýchají z Halionu měkké, teplé barvy. Co se týká samplingu, nově vytvořené zvuky jsou průrazné, s dobrým umístěním ve stereu. Celkově za kvalitní zvuk můžou dobře navržené filtry, ale také i kvalitní efektová jednotka. Efekty znějí velmi přirozeně a dodávají zvuku správný feeling. Oblíbil jsem si především elektronické barvy, basy a pady.

Závěr

A už jsme na konci. Halion ano nebo ne? Jste uživatelé Cubase nebo Nuenda? Zdali ano, pak si zbývá položit poslední otázku: „Chcete pracovat se samplý?“ Pokud na třetí otázku odpovíte kladně, máte téměř rozhodnuto. Halion 4.51 je propracovaný nástroj s velkými editačními schopnostmi! Možnost nastavení vlastní pracovní plochy, totální integrace do prostředí Nuendo/Cubase, sekce synthesizeru, kvalitní filtry a efekty, a v neposlední řadě přímočaré ovládání - to vše jsou přednosti, které můžete hodnotit. Halion4 opravdu není jen inteligentní přehrávač zvuků, umí toho mnohem víc.

Autor recenze: Ondřej Řiha; vibes@music-store.cz

Steinberg Halion4 - Sample editor

